

УДК 343.146

І.О. КРИЦЬКА,

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3676-4582>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАДИ ЗМАГАЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ РЕЧОВИХ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Ключові слова: формування доказів, речові докази, змагальність, витребування

Аксіоматичним є твердження, що Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) традиційно ґрунтується на засадах змагальності, рівності та диспозитивності. Зокрема, серед переваг КПК зазвичай називають розширення в ньому процесуальних прав та можливостей сторони захисту порівняно з КПК 1960 року. Водночас, системний аналіз положень кримінального процесуального законодавства України та правозастосовної практики, на жаль, дозволяє дійти висновку про недосконалість нормативного врегулювання механізму реалізації принципу змагальності у процесі доказування, загалом, та формування речових доказів, зокрема.

Окремі питання участі сторін кримінального провадження у доказуванні розглядалися багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими. Так, збирання доказів сторонами кримінального провадження було предметом дослідження таких науковців, як: В.В. Вапнярчук, В.О. Гринюк, О.В. Капліна, С.О. Ковальчук, Т.М. Мирошниченко, С.А. Шейфер тощо. Крім того, у роботах В.К. Волошиної, М.А. Маркуш, Н.М. Обрізан, О.С. Старенького, М.М. Стоянова та інших аналізуються питання участі сторони захисту у формуванні доказів. Утім, проблема реалізації засади змагальності в аспекті співвідношення повнова-

жень сторін щодо формування безпосередньо речових доказів не була предметом окремого дослідження.

Враховуючи зазначене, мета статті полягає у проведенні порівняльного аналізу процесуальних можливостей сторони обвинувачення та захисту під час збирання речових доказів у кримінальному провадженні та формулюванні пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України в цьому напрямку.

Змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості є однією із засад кримінального провадження, що закріплена в п.3 ч.2 ст.129 Конституції України, а також у п.15 ч.1 ст.7, ст.22 КПК. Нормативний зміст цього принципу полягає, зокрема, у тому, що сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених КПК. Проте, на відміну від суб'єктів, що належать до сторони обвинувачення, діяльність захисника щодо збирання доказів у кримінальному провадженні регламентована лише в найбільш загальних аспектах без конкретизації процесуальної форми. Тому така рівноправність має, скоріше, декларативний, а не реальний характер.

Аналіз ч.3 ст.93 КПК дає підстави виокремити деякі форми участі сторони захисту у формуванні доказів, у тому числі, речових. Серед них: (1) витребування від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок; (2) отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок; (3) ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій; (4) здійснен-

ня інших дій, які здатні забезпечити подання суду належних і допустимих доказів. Розглянемо окремі проблеми, які пов'язані із реалізацією деяких з них.

Витребування як спосіб збирання доказів у кримінальному провадженні не має чітко визначеної правової регламентації у КПК. Зокрема, законом не передбачено механізму його застосування, а також не закріплено обов'язку юридичних та фізичних осіб надавати витребувані речі та документи. Останнє пояснюється правовою природою цього способу, яка має добровільний характер. Саме тому, на думку В.О. Гринюка, неправильно та такою, що не відповідає КПК, є практика зазначення у запиті про витребування положення щодо обов'язковості надання відповідних речей та документів [1, с.28].

Ми не можемо погодитися із висновком С.О. Ковальчука, що витребування речей може здійснюватися лише під час тимчасового доступу до речей і документів як заходу забезпечення кримінального провадження, у процесі здійснення якого сторона обвинувачення на підставі ухвали слідчого судді, суду вправі вилучити речі (здійснити їх виїмку) у разі прийняття відповідного рішення слідчим суддею, судом [2, с.142]. Так, ч.4 ст.132 КПК передбачає обов'язок слідчого судді або суду для оцінки потреб досудового розслідування врахувати можливість без застосованого заходу забезпечення кримінального провадження отримати речі і документи, які можуть бути використані під час судового розгляду для встановлення обставин у кримінальному провадженні. Зазначене нормативне положення, на нашу думку, якраз і орієнтує правозастосовників на необхідність диференціації цих двох самостійних способів збирання речових доказів у кримінальному провадженні.

При цьому, відповідно до п.18 Інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.04.2013 р. № 223-558/0/4-13 «Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під

час застосування заходів забезпечення кримінального провадження» [3] сторона кримінального провадження може витребувати та отримати речі та документи в порядку тимчасового доступу у випадках, якщо: 1) особа, у володінні якої знаходяться речі та документи, не бажає добровільно передати їх стороні кримінального провадження або є підстави вважати, що вона не здійснить таку передачу добровільно після отримання відповідного запиту або знищить відповідні речі і документи; 2) речі та документи згідно зі ст.162 КПК містять охоронювану законом таємницю, і таке вилучення необхідне для досягнення мети застосування цього заходу забезпечення. У інших випадках сторона кримінального провадження може витребувати та отримати речі або документи за умови їх добровільного надання володільцем без застосування процедури, передбаченої главою 15 КПК.

Уточнюючи це положення, Т.М. Мирошниченко зазначає, що застосування витребування стороною обвинувачення може бути визнано доцільним у випадках, коли, приміром, документи не мають індивідуальних ознак, можуть бути продубльовані (зокрема, на наш погляд, йдеться про документи посвідчувального та довідкового характеру – довідки, характеристики тощо); точно, відомо, що предмет зберігається у особи; обстановка, в якій зберігається об'єкт, не має доказового значення; відсутні побоювання, що у ході доставки предмета, документа вони можуть бути умисно або необережно викривлені (так, на нашу думку, якщо необхідно одержати речі, документи від підозрюваного, то доцільним з погляду збереження речових доказів є застосування процедури, передбаченої для тимчасового доступу до речей і документів); предмети, документи не мають високої вартості [4, с.134–135].

Враховуючи наведене, видається, що витребування речей і документів та їх виїмка під час тимчасового доступу до них є самостійними способами збирання доказів у кримінальному провадженні, які відрізняються між собою: (1) наявністю або відсутністю добро-

вільного бажання володільця видати відповідну річ або документ стороні кримінального провадження без ризику їх пошкодження або знищення; (2) можливістю або неможливістю отримати речі та документи, які містять охоронювану законом таємницю; (3) наявністю або відсутністю закріпленої в КПК процесуальної форми реалізації відповідного способу збирання доказів. Тому, на нашу думку, звернення сторони з вимогою про витребування речей не може містити в собі вказівку на обов'язковість виконання, оскільки це суперечитиме правовій природі цього способу.

Можливості сторони захисту у застосуванні цього способу збирання речових доказів є значно меншими. Передусім, звернемо увагу на колізію між положеннями ч.3 ст.93 КПК та ч.1 ст.24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Так, відповідно до нормативних приписів КПК сторона захисту (у тому числі, адвокат, який є захисником у кримінальному провадженні) може витребувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб, зокрема, речі. Водночас, відповідно до зазначеного закону, адвокатським запитом є письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання лише інформації та копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту. Тобто, по-перше, цим нормативним положенням не передбачається можливість звернення адвоката до відповідних суб'єктів про надання речей, а по-друге, серед суб'єктів, до яких може звертатися із запитом адвокат, не зазначено фізичних осіб.

Утім, звертаємо увагу, що п.1 ч.1 ст.20 зазначеного закону ці суперечності нівелюються, оскільки відповідна норма передбачає можливість звертатися з адвокатським запитом щодо різних питань. Крім того, таке звернення допускається також і до фізичних осіб (за згодою таких фізичних осіб). Враховуючи ви-

кладене, на нашу думку, можна запропонувати доповнити ч.1 ст.24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» таким абзацом: «Адвокат, що є захисником у кримінальному провадженні, має право звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, службових та фізичних осіб із адвокатським запитом щодо надання речей, які у подальшому можуть бути визнані речовими доказами. Такий адвокатський запит повинен містити в собі вказівку на добровільність надання відповідних речей».

Уточнення щодо добровільного характеру надання певної речі на протигагу положенням частини 2 та 3 ст.24 цього Закону, які встановлюють обов'язок відповідних суб'єктів надати запитувану інформацію та відповідальність за порушення цього обов'язку, є необхідним виходячи з наступного. Передача певної речі сторонам кримінального провадження завжди пов'язана з тимчасовим обмеженням права власності її володільця (або власника). І тому така передача може бути здійснена або добровільно за його згодою, або примусово за рішенням суду (як у випадку надання слідчим суддею дозволу на тимчасовий доступ до речей та документів). При цьому таке уточнення має стосуватися виключно витребування речей, і не повинно поширюватися на інформацію та копії документів, які можуть бути необхідні адвокату для надання правової допомоги клієнту.

Форма звернення інших (непрофесійних) учасників сторони захисту законом не регламентована. Ми погоджуємося з позицією В.В. Вапнярчука, що це може бути подання заяв та клопотань [5, с.87]. Таким чином, вважаємо доцільним доповнити ч.3 ст.93 КПК абзацом 3 такого змісту: «Для витребування сторона захисту звертається до відповідних суб'єктів у формі заяви або клопотання, а захисник – також у формі адвокатському запити, які, у випадку витребування речей, повинні містити вказівку на добровільність їх надання».

Як зазначається у частині 3 статті 93 КПК ще однією формою участі сторони захисту у

збиранні доказів, у тому числі речових, є ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій. Водночас, як доречно зазначає В.В. Вапнярчук, цю дію не можна ототожнювати з проведенням слідчих (розшукових) дій чи інших процесуальних дій суб'єктами сторони обвинувачення, оскільки проведення та ініціювання – різні речі [5, с.88]. Крім того, зауважимо, що речові докази формуються не в результаті ініціювання, а в результаті безпосереднього проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, а тому суб'єктом збирання цих доказів буде особа, яка таку дію проводить.

Аналізуючи проблему надання сторонам кримінального провадження рівних можливостей стосовно проведення слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних дій, науковці висловлюють різні пропозиції з цього приводу. Так, окремі вчені пропонують закріплений у ч.1 ст.220 КПК строк розгляду клопотань сторони захисту, потерпілого та його представника чи законного представника про виконання будь-яких процесуальних дій скоротити до 24 годин задля забезпечення оперативності отримання відомостей, речей та документів, що можуть використовуватися як докази, й уникнення можливості їх знищення [6, с.163]. На наш погляд, такі пропозиції не зможуть вирішити усіх зазначених вище проблем та забезпечити реалізацію засади змагальності.

Крім того, серед науковців існують думки щодо необхідності передбачити обов'язок слідчого передати прокурору клопотання разом з матеріалами кримінального провадження у разі, якщо він відмовляє в задоволенні клопотання, та зобов'язати прокурора самостійно вивчити заявлене клопотання і прийняти стосовно нього відповідне рішення, або скасувати постанову слідчого та дати вказівку про виконання дій, зазначених у клопотанні, або самостійно винести постанову про відмову у задоволенні клопотання (яка, своєю чергою, може бути оскаржена прокурору вищого рівня) [7, с.169; 8, с.177]. На наш погляд, закріплення за прокурором такого обов'язку не

сприятиме реалізації принципу змагальності, зважаючи на те, що прокурор також є учасником сторони обвинувачення, процесуальний інтерес якої не співпадає з процесуальним інтересом сторони захисту.

На думку С.А. Шейфера, варіантом вирішення окреслених проблем, який може бути реалізований у рамках вітчизняного законодавства, є розширення прав захисту у збиранні доказів через встановлення обов'язку органів досудового розслідування задовольняти будь-яке клопотання щодо поповнення доказової бази шляхом проведення органами розслідування необхідних для захисту слідчих дій. Це може відкрити реальну можливість із дотриманням встановленої процесуальної форми та гарантій достовірності зібрати докази, які б хотів отримати захисник [9, с.154]. Видається, що, з одного боку, закріплення такого положення дійсно сприяло б розширенню можливостей сторони захисту у формуванні доказів, оскільки воно здатне усунути ті ризики, про які йшлося вище. Однак не можна виключити потенційну можливість зловживання своїм правом стороною захисту, яка може спричинити необґрунтоване затягування кримінального провадження. Крім того, покладення обов'язку проводити процесуальні дії в інтересах сторони захисту на слідчого, якому доручено проведення досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні, або прокурора, який здійснює процесуальне керівництво у цьому ж провадженні, на наш погляд, зводить нанівець реалізацію засади змагальності, оскільки сторони обвинувачення та захисту виконують різні функції і при цьому керуються різними, по суті, протилежними, інтересами.

У спеціальній юридичній літературі висловлюються думки щодо доцільності наділення захисника правом проводити огляд місця події, місцевості, приміщень, доступ до яких необмежений; речей та документів за згодою осіб, які ними володіють [10, с.259; 11, с.14]. На наш погляд, такі пропозиції є передчасними та не відповідають сутності вітчизняної моделі кримінального процесу. До того ж,

КПК не передбачає процесуального порядку реалізації такого способу збирання речових доказів захисником. Так, відповідно до ч.2 ст.100 КПК, речові докази, які отримані або вилучені слідчим, прокурором, оглядаються, фотографуються та докладно описуються в протоколі огляду. При цьому, законом не регламентовано процесуальну форму вилучення та закріплення (фіксації) речових доказів захисником під час проведення огляду. Разом з тим, згідно з ч.2 ст.92 КПК обов'язок доказування належності та допустимості доказів, покладається на сторону, що їх подає. А відповідно до ч.3 ст.93 КПК сторона захисту може збирати докази шляхом здійснення дій, які здатні забезпечити подання суду належних і допустимих доказів. Проте, хоча на перший погляд може видатися, що закон не висуває якихось вимог до порядку вилучення та оформлення фактичних даних, які отримуються захисником, ч. 1 ст. 86 КПК встановлено, що доказ визнається допустимим лише, коли він отриманий у порядку передбаченому Кодексом.

М.Є. Шумило констатує, що ч.3 ст.93 КПК сторона захисту, з одного боку, наділяється правом збирання доказів, а з іншого – способи їх збирання позбавлені відповідної процесуальної форми (крім висновків експертів). У такий спосіб сторона захисту, використовуючи надані законом можливості, буде мати у своєму розпорядженні предмети, документи, а не докази. Щоб зібрана стороною захисту інформація набула статусу доказів відповідно до вимог ч.1 ст.84 КПК, вона повинна заявити клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій [12, с.46].

На думку О.С. Старенького, для забезпечення реалізації кримінальних процесуальних гарантій захисника як суб'єкта доказування, йому потрібно надати законодавчу можливість за результатами проведення огляду місця події, місцевості, приміщень, доступ до яких необмежений, огляду речей та документів за згодою осіб, які ними володіють, огляду житла чи іншого володіння особи за письмовою згодою осіб, які ними володіють, складати протокол

отримання речей та документів захисником, який повинен відповідати вимогам, передбаченим ст.ст. 104-107 КПК України [13, с.225]. При цьому автор вважає слушним досвід Киргизької Республіки. Так, у п.2 ч.3 ст.48 КПК цієї держави передбачено, що захисник з моменту участі у справі має право складати приватні протоколи огляду місцевості [14].

Видається, що ця пропозиція є такою, що заслуговує на увагу, однак, на наш погляд, для вітчизняного кримінального процесуального законодавства із змішаним типом процесом більш вдалим є досвід Грузії. Зокрема, відповідно до ст.39 Кримінально-процесуального кодексу Грузії (далі – КПК Грузії), обвинувачений має право за власний рахунок, самостійно або (та) за допомогою адвоката здійснювати збирання доказів. При цьому, якщо для збирання доказів необхідно проведення слідчих або інших процесуальних дій, які не можуть бути самостійно проведені обвинуваченим або його захисником, він має право звернутися із клопотанням щодо постановлення відповідної ухвали до суду за місцем провадження слідства. Суддя зобов'язаний вжити всі заходи для того, щоб стороні обвинувачення не стало відомо про збирання доказів стороною захисту. Згідно з ч.1 ст.111 КПК Грузії, сторони під час провадження слідчих дій у порядку, встановленому цим Кодексом, мають рівні права та обов'язки. За обґрунтованим клопотанням сторони захисту, на підставі ухвали суду слідчі дії проводить слідчий, який не може бути особою, яка здійснює слідство у цій справі. Слідчого обирає керівник органу слідства, про його особу та контактні дані сторона захисту повідомляється до проведення слідчих дій за клопотанням. Сторона захисту має право брати участь у слідчих діях, які проводяться за її вимогою [15].

На нашу думку, такий підхід може бути запроваджений і в КПК України. Зокрема, доцільним є внесення змін до ч.3 ст.93 КПК такого змісту: «Ініціювання стороною захисту проведення слідчих (розшукових) дій здійснюється шляхом звернення з відповідним клопотанням до слідчого судді, який за під-

сумками розгляду такого клопотання може своєю ухвалою доручити проведення слідчих (розшукових) дій конкретному органу досудового розслідування відповідно до правил підслідності. Керівник цього органу досудового розслідування призначає конкретного слідчого, яким не може бути особа, якій доручено проведення досудового розслідування у цьому кримінальному провадженні. Керівник органу досудового розслідування зобов'язаний до початку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії повідомити сторону захисту контактні дані призначеного ним слідчого. Слідчий суддя, керівник органу досудового розслідування та призначений ним слідчий зобов'язані вжити усіх заходів для того, щоб стороні обвинувачення не стало відомо про збирання доказів стороною захисту».

Крім того, на відміну від положення ч.2 ст.111 КПК Грузії, яке забороняє стороні захисту звертатися до суду із клопотанням про проведення обшуку, на нашу думку, до ч.2 ст.166 КПК України, якою передбачено наслідки невиконання ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей та документів, також можна запропонувати відповідні зміни, а саме: «У разі, якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту, слідчий суддя, суд доручає забезпечення його проведення відповідно до порядку, передбаченого частиною 3 статті 93 Кодексу. Проведення обшуку здійснюється за участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення. згідно з положеннями цього Кодексу».

Підводячи підсумок, варто звернути увагу на відсутність реальної рівності сторін під час формування речових доказів у кримінальному провадженні на протигагу формально задекларованим можливостям цих суб'єктів. Це обумовлює існування нагальної потреби вдосконалення форм участі сторони захисту у формуванні доказової бази кримінального провадження. Запропоновані у статті зміни до законодавства, на наш погляд, здатні вирішити окреслені у роботі проблеми та сприяти реалізації засади змагальності під час збирання, у тому числі, речових доказів, сторонами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гринюк В. О. Реалізація змагальності сторін щодо отримання доказів під час досудового розслідування / В. О. Гринюк // Вісник кримінального судочинства. – 2015. – № 2. – С. 23–30.

2. Ковальчук С. О. Витребування й отримання речей як спосіб збирання речових доказів стороною обвинувачення: теоретичні концепції, нормативне закріплення та практичне застосування / С. О. Ковальчук // Наук. вісник Херсонськ. держ. ун-ту. Юрид. науки. – 2014. – Вип. 5. – Т. 3. – С. 140–145.

3 Інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження»: від 05.04.2013 р., № 223-558/0/4-13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0558740-13>.

4. Мирошніченко Т. М. Щодо питання реалізації нормативного змісту засади забезпечення обвинуваченому права на захист у ході збирання доказів / Т. М. Мирошніченко // Наук. вісник Ужгородськ. нац. ун-ту. Серія Право. – 2015. – Вип. 32. – Т. 3. – С. 132–137.

5. Вапнярчук В. В. Витребування та отримання, проведення інших процесуальних дій як способи збирання доказів у кримінальному провадженні / В. В. Вапнярчук // Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту. Юрид. науки. – 2015. – Вип. 3. – Т. 3. – С. 85–89.

6. Стоянов М. М. Деякі аспекти участі адвоката в доказуванні у кримінальному провадженні за новим КПК України / М. М. Стоянов, О. В. Чіпера // Митна справа. – 2013. – №2. – Ч. 2. – Кн. 2. – С. 160–167.

7. Волошина В. К. Щодо питань реалізації принципу змагальності у доказуванні на стадії досудового розслідування за новим Кримінальним процесуальним кодексом України / В. К. Волошина // Юридичний часопис Нац. акад. внутр. справ. – 2013. – № 2. – С. 166–171.

8. Костюченко О. Ю. Реалізація принципу змагальності під час досудового розслідування / О. Костюченко, Ю. Дмитрієва // Юрид. вісник. – 2014. – № 3. – С. 175–179.
9. Шейфер С.А. Доказательства и доказывание по уголовным делам: проблемы теории и правового регулирования / С. А. Шейфер. – М. : Норма, 2008. – 240 с.
10. Стоянов М.М. Інші дії, які здатні забезпечити подання суду належних і допустимих доказів» як засіб збирання та перевірки доказів стороною захисту, потерпілим у кримінальному процесі / М. М. Стоянов // Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні : матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Одеса, 27 листоп. 2013 р.) / відп. за вип. Ю.П. Аленін. – Одеса : Юрид. літ., 2013. – С. 257–260.
11. Обрізан Н. М. Захисник як суб'єкт доказування в кримінальному процесі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / Н. М.Обрізан. – Київ, 2008. – 18 с.
12. Шумило М. Є. Поняття «докази» у кримінальному процесуальному кодексі України: спроба критичного переосмислення ідеології нормативної моделі / М. Є. Шумило // Вісник Верховного Суду України. – 2013. – № 2 (150) – С. 40–48.
13. Старенький О. С. Кримінальні процесуальні гарантії захисника як суб'єкта доказування у досудовому розслідуванні : теорія та практика : монографія / О. С. Старенький ; за заг. ред. д. ю. н., проф. М. А. Погорецького. – К. : Алерта, 2016. – 336 с.
14. Уголовно-процессуальный кодекс Кыргызской Республики : от 30.06.1999 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://online.adviser.kg/Document/?doc_id=30241915&page=3.
15. Уголовно-процессуальный кодекс Грузии [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/_-09_10_2009.pdf.

Крицька І. О. Окремі аспекти реалізації засади змагальності під час формування речових доказів у кримінальному провадженні / І. О. Крицька // Форум права. – 2016. – № 5. – С. 89–95 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_5_17.pdf

Проведено порівняльний аналіз процесуальних можливостей сторони обвинувачення та захисту під час збирання речових доказів у кримінальному провадженні. Сформульовані рекомендації щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України в цьому напрямку. Запропоновано новий механізм ініціювання проведення слідчих (розшукових) дій стороною захисту.

Крицкая И.А. Отдельные аспекты реализации принципа состязательности в ходе формирования вещественных доказательств в уголовном производстве

Проведен сравнительный анализ процессуальных возможностей стороны обвинения и защиты в ходе собирания вещественных доказательств в уголовном производстве. Сформулированы рекомендации по усовершенствованию уголовного процессуального законодательства Украины в этом направлении. Предложено новый механизм инициирования следственных (розыскных) действий стороной защиты.

Krytska I.O. Selected Aspects of the Implementation of the Principle of Contestability in the Formation of Material Evidence in Criminal Proceedings

In this article analyzes the procedural possibilities for the prosecution and defense during of collecting material evidence in criminal proceedings. The author formulates recommendations for improvement of the criminal procedural legislation of Ukraine in this direction. It was proposed new mechanism for initiating of investigative (search) actions by the defense.